

| روزنامه جوان | شماره ۶۹۷۰

انتخابات دوازدهمین دوره مجلس شورای اسلامی ۱۱ اسفند بر گزار می شود. نهاد پارلمان در ساختار سیاسی جمهوری اسلامی ایران نهاد مهمی است، اما برخی معتقدند جایگاه این نهاد تصویف شده است. در مقابل گروه دیگری هم معتقدند جایگاه این نهاد وابسته به کارنامه نمایندگان است که وارد آن می شوند و مسئله ساختاری نیست بلکه مرتبط با فعالیت نمایندگان به عنوان کارگزاران پارلمان است. نظر شما در مورد جایگاه فعلی مجلس در ساختار سیاسی کشور چیست؟

بلاشک خیلی با تأکید می گویم که انتخابات و موضوع تشکیل پارلمان و مجلس از طریق آرای مستقیم مردم و در معنای کلان عزل و نصب مقامات با آرای مستقیم و غیرمستقیم مردم در جمهوری اسلامی ایران جزو مهم‌ترین دستاوردهای انقلاب اسلامی است. در واقع یکی از موضوعات مهمم که ما را با نظام پهلوی متمایز می کند، همین مسئله انتخابات است. ممکن است ما در کار عمرانی و آباد کردن روستاها در این ۴۵سال اقدامات مختلفی انجام داده باشیم، در مقابل افرادی هم می توانند بگویند که در زمان رژیم گذشته هم اقداماتی در صنعت و اقتصاد انجام شد، ولی هیچ کس نمی تواند بگوید انتخابات قبل از انقلاب و بعد از انقلاب قابل مقایسه است. به نظر من اصلا قابل مقایسه نیست. من که اینجا نشسته‌ام و با شما در حال مصاحبه هستم، در زمان انقلاب ۱۷ ساله بودم، از ۱۵ سالگی وارد مبارزات سیاسی و انقلابی شدم. در روستای ما که از توابع هشتروند آبادیان شرقی در دامنه کوه‌های سپه‌دست است، شاهد بودم که چگونه انتخابات برگزار می کردند. روستای ما جزو بزرگ‌ترین روستاها در آن منطقه بود و حدود ۳۵۰خانوار و هزار و ۵۰۰شهر جمعیت داشت. زمان انتخابات کدخدای روستا، شناسنامه اهالی را در خورجین خود جمع می کرد و به مرکز بخش می برد، در مرکز بخش با فرماندار و فرمانده ژاندارمری باهم مشخص می کردند که کاندیدای مدنظر حکومت چه کسی است و رأی‌ها را به اسم او می‌نوشتند و شناسنامه‌ها را یکی یکی مهر می زدند. حکومت پهلوی حداقل به خود زحمت نمی‌داد، یک صندوق سیار برای روستا بفرستد تا مردم خود رأی‌هایشان را بنویسند. سال ۱۳۵۷ مردم انقلاب کردند که انقلابی بزرگ و بی‌همتا در دنیا بود. حالا عملکرد خاصه عملکرد مقامات فعلی باعث شده است برخی انتقاداتی نسبت به اصل انقلاب بکنند و اصل انقلاب را زیر سؤال ببرند. ما شاهد مخالفت جریان سلطنت طلب و براندازان هستیم و در کنار این دو جریان تعدای از مردم هم نسبت به اصل انقلاب دچار تردید شده‌اند، در حالی که اصل انقلاب بسیار خوب و عالی بود.

اگر بخواهیم از انتخابات به عنوان یکی از مهم ترین دستاوردهای انقلاب اسلامی یاد کنیم، مختصات آن کدام است؟

یکی از مهم‌ترین دستاوردهای این انقلاب بزرگ، انتخابات بود، به نحوی که ۱۳ ماه اول انقلاب چهار انتخابات بزرگ انجام شد. فراندوم نوع نظام سیاسی، انتخابات خیرگان قانون اساسی، انتخابات ریاست جمهوری و انتخابات مجلس. این در حالی است که در آن زمان خیلی از روشنفکران به امام انتقال می کردند که نیازی به عجله نیست و کدام انقلاب سوال اول خود این همه انتخابات دو گروه پیشنهاد دیگری داشتند؛ بر عین معتقد بودند که حداقل شما خودتان باید محکم بدون انتخابات چند سالی حکومت کنید تا نظام تثبیت شود، بعد انتخابات برگزار کنید. فلسفه نظامی که امام تشکیل داد، حضور مردم بود و هر چیزی که باعث و مانع مردم بود، از دید امام مطرود بود. در پاریس از امام پرسیدند که بعد از سقوط حکومت پهلوی چه نظامی می خواهید تشکیل دهید، امام فرودند که نظام جمهوری اسلامی، این در حالی بود که دو گروه پیشنهاد دیگری داشتند؛ برخی معتقد بودند باید حکومت اسلامی تشکیل داد و برخی هم از جمهوری دموکراتیک اسلامی سخن می گفتند. کسانی که بحث حکومت اسلامی را مطرح می کردند،معتقد بودند نباید کار راه آرای مردم کنند، بلکه چرا که تکیه گاه خوبی نیستند. مردم حالی به حالی هستند و هر لحظه ممکن است نظرات متفاوتی اتخاذ کنند، اما در اندیشه امام خمینی(ره) جمهوری اسلامی اساس خود را بر نظر و رضایت مردم قرار داده است، آن هم عامه مردم یعنی فقیر، ثروتمند، عرب، فارس و ترک، همه حضور داشته باشند و هیچ کس بر کسی قیومیت نداشته باشد، حتی همان اوایل انقلاب موجی ایجاد شد که مسائل سیاسی امر پیچیده‌ای است و چون سیاست ما بین دینامت مسند، مردم عادی نمی توانند تشخیص صحیح دهند و فقط مراجع اعلم در این زمینه تشخیص دارند و مردم صلاحیت ندارند و مراجع باید افراد صاحب صلاحیت را معرفی کنند و مردم فقط رأی دهند. امام به شدت با این مسئله مخالفت کرد و فرمودند این مسئله از مسئله جدایی دین از سیاست خطرناک‌تر است چراکه در جدایی دین از سیاست تنها تعدادی از علما از سیاست کنار گذاشته می شوند، اما در این رویکرد مردم از سیاست کنار گذاشته می شوند. تعبیر امام این بود که ۵۰۰پیرومرد نمی توانند سرنوشت مردم را تعیین کنند. اما اعلام کردند حتی شمایات شهروستانی احزاب هم باید با اقتضای شهرستان خود کاندیدا معرفی کنند و وابسته به شعبات مرکزی در تهران نباشند. این رویکرد تبدیل به یک عامل بازدارند و قوی تر از سلاح اتمی در نظام جمهوری اسلامی ایران شد. م تقریباً هر دو سال تصویری زیبا از حضور مردم به دنیا می‌خوره کرده‌ایم. این حضور مردم عامل امنیت و همبستگی مردم در کشور است، اما به نظر می‌رسد متأسفانه رفتارفته کسانی که به دنبال حکومت اسلامی بودند، قدرت بیشتری پیدا می کنند؛ جریانی که در پاریس به دنبال حکومت اسلامی بود از رو ترفت و بعد از انقلاب به شکلیات خود را قوی تر و سعی کرد به انحصار مختلف به انتخابات تبصره بزند و محدود کند. آنچه به عنوان نظرات استصوابی مطرح شد، وصله ناچسبی به انتخابات بود، چون ما اول نقصی پیدا کردیم و آن نقص این بود که نظام انتخاباتی را در دنیا گرفتیم، این دستاورد بشری قانون اختراع ما که نیست، اما نظام مزای آن گرفتیم. نظام حزبی تبدیل به نقص ما شد، در حالی که نظام انتخاباتی با نظام حزبی باید توأمان و مکمل هم باشند، چون در سطح کشور

🔴 گفت‌وگو

جعفر برزگر

📷 حمیدرضا نیک عهد | جوان

گفت‌وگوی تفصیلی «جوان» با الیاس حضرتی، دبیر کل حزب اعتماد ملی

نظارت استصوابی را باید به خود احزاب بسپارند

همه دنیا نهادی شبیه شورای نگهبان دارند اما اصولی بر آنها حاکم است

او مدت‌هاست گفت‌وگو نکرده است، همین را هم ابتدای مصاحبه یاد آوری می کند

و می گوید بعد از مدت‌ها تصمیم گرفتیم با روزنامه جوان گفت‌وگو کنیم. یکی از بن‌بست‌های خبیان سستار خان در غرب تهران محل گفت‌وگوی ما با الیاس حضرتی است؛ سالتنی کوچک در همکف ساختمانی که تابلوی روزنامه اعتماد و تعادل بر سردرش نصب شده اما این سالن مزین به نام حزب اعتمادملی است. معرقی سالن، کیمرقی احزاب در ایران را بیش از پیش به چشم می آورد. مصاحبه با او به سختی و بعد از مدت‌ها پیگیری هماهنگ شد. ساعت ۸ صبح یکی از روزهای زمستان که به معنی واقعی کلمه هوای تهران زمستانی شده بود – آن روزهایی که برف و یارانی آمد تا مردم تهران در حسرت برف و یاران زمستان ۱۴۰۲راسپری نکنند– مقابل او نشستیم در مورد

حزب به عنوان اصل مکمل انتخابات عمل می کند. باید به نحوی عمل می‌شد که از مجموعه کلان تفکرات در جامعه پنج حزب شکل می‌گرفت، اما در کشور ما احزاب تبدیل به سنادهای انتخاباتی شدند. در حالی که حزب باید تلاش و کادرسازی کند و بتواند مدیریت کشور را به دست گیرد. در خیلی از کشورها حتی قوه قضایی هم به دست حزب پیروز اداره می‌شود تا احزاب بهانه‌ای برای کار نکردن نداشته باشند. در کشور ما این نقص نظام حزبی وجود داشت که نظارت استصوابی هم این مسئله را بدتر کرد.

پس این مهندسی انتخابات که شما می‌گویید سیستمی نبود بلکه به صورت سلیقه‌ای و از سوی افراد محلی ممکن است انجام شده باشد.

بالاخره افرادی بودند که از تباطات یا نپادهای مختلف داشتند. در همان سال‌های اول انقلاب در خمین در یک انتخاباتی خواهرزاده امام هم کاندیدا شده بود، در مقابل او یک معلم گمنام هم ثبت‌نام کرده بود. بعد از انتخابات معلوم شد مردم به آن معلم رأی دادند. بزرگان خدمت امام رسیدند که آنجا یک جوسازی علیه شما انجام شده است. انتظار داشتند امام دستور دهند که انتخابات باطل شود، اما امام گفته بودند شما صحنه به این زیبایی را کجا می‌خواهید پیدا کنید که خواهرزاده رهبر انقلاب ثبت‌نام کرده و شکست خورده و انتخابات به این درستی و خوبی برگزار شده است. امام به دنبال رشد مردم بودند، امام مردم را رشید ر قبول داشتند؛ همان حرفی که شهید مطهری هم مطرح کرده بود، اما در حال مسئله مشاهده در نظر گرفت. این زمینه ایجاد شده است. دستاورد مهم انقلاب اسلامی در انتخابات ۱۳۹۸ و ۱۴۰۰ به خوبی متجلی نشد. در انتخابات ۱۴۰۰ همه کاندیداهای جبهه اصلاحات را رد می‌کنند. برخی تلاش کردند با برخوردهایی که با خورجی صندوق رأی انجام دادند، نهادهای انتخاباتی را بی‌خاصیت کنند. نکته دیگر اتفاقاتی است که سال پیش در کشور رخ داد. این اتفاقات خیلی بد بودند. اتفاقات سال پیش را نباید مثل داستان بزرین و مسائل و مشکلات در نظر گرفت. این داستان بسیار مهم بود و به این آسانی هم تمام نمی‌شود. با توجه به همه این موارد، ما فکر می‌کردیم برای اینکه تجدید امید و آینده مثبتی برای مردم کشور ترسیم شود، انتخابات مجلس دوازدهم را بهترین فرصت تلقی خواهد شد. در واقع بعد از دو انتخابات نارس و بعد از کلی مشکلات اقتصادی و مسائل سال قبل و انتخابات رقابتی ترکیه، ما فکر می‌کردیم نظام این فرصت تاریخی عالی را از دست نمی‌دهد، بنابراین به سمت برگزای یک انتخابات مشروع می‌روم که ما شاهد مشارکت ۷۰ تا ۷۵درصدی خواهیم بود. ذهن ما اینگونه بود که رهبری هم اول امسال مهم‌ترین موضوع امسال را انتخابات مجلس اعلام کردند. خب خیلی خوشحال شدیم و از سخنان ایشان هم استقبال کردیم، اما مقامات مسئول پاسخی به این مطالبه رهبری ندادند. ما انتظار داشتیم بعد از ۱۵فروردین تمام مقامات مربوط از وزارت کشور تا شورای نگهبان، احزاب و صنوف را دعوت کنند که بهترین افراد خود را وارد انتخابات و اعلام کنند نگاه‌بازی خواهند داشت، عین مجلس اول که همه سلیاق بودند، اما همه روزه سکوت گرفتند، بعد هم با عجله در مجلس قانونی را تصویب کردند که قرار بود چیزی دیگر شود اما به ضد خود تبدیل شد. بلافاصله هم آقای وزیر کشور شنبه این قانون را بدون اینکه زمینه‌های آن فراهم شده باشد، اجرایی کرد. هر کاری زمینه می‌خواهد، باید گفت‌وگو و رفع ابهام کنید تا بسترسازی انجام شود نه اینکه شبانه بخواهید مسئله‌ای

گفت‌وگو

سرویس سیاسی ۶۰۰۲۲۲۸۸۵

دنبال این است که فرد نماز صبح می‌خواند یا خیر. در حالی که اصل امکان تشخیص این مسئله را ندارد، اما من حزب امکان دارم چون سال‌ها با فرد آشنا هستم و جزو کارهای من است، این مسائل را باید به احزاب بسپارند. ما معتقد هستیم عملکرد شورای نگهبان جریانی و سیاسی است.

مگر خود شما در همین سازوکار تأیید و نماینده نشدید؟

چرا شدم.

مگر اصلاح‌طلب نیستید؟

چرا هستم و تأیید شدم، ولی خیلی‌ها هم رد شدند. تأیید من دلیلی بر این نیست که مسیر شورای نگهبان درست است.

اگر شورای نگهبان جریانی عمل می‌کرد که شما باید رد می‌شدید، چون یکی از اصلاح‌طلبان شناخته‌شده هستید.

عملکرد شورای نگهبان فرازنشیب داشته است. مثلاً در مجلس ششم خیلی با دست‌باز عمل کردند اما در مجلس هفتم خیلی محدود رفتار کردند، یعنی سلیقه‌ای عمل می‌کنند. اصلاً شورای نگهبان باید شرایط را تطبیق دهد و فلسفه وجودی شورای نگهبان داوری است، یعنی هر کس از هیئت‌های اجرایی شکایت داشت به شورای نگهبان رجوع کند.

منتقدان معتقد هستند شما اصلاح‌طلبان هر وقت رد می‌شوید، مخالف شورای نگهبان می‌شوید، در حالی که خود شما در همین سازوکارها مسئولیت گرفتید و کار کردید.

موقعی که شما کم مسابقه‌ای بین استقلال و پرسپولیس برگزار می‌کنید، نمی‌شود نفرات اصلی یک تیم را کنار بگذارید، بعد بگویید مسابقه دهید با افراد ذخیره خودتان را بیاورید. نمی‌شود مقابل یک تیم با نفرات اصلی یک تیم فرعی و با نفرات ذخیره گذاشت.

مگر در دهه ۶۰ خود همین جریان چپ از موافقان و اعمال‌کنندگان نظارت استصوابی نبود؟

جریان چپ همیشه با مسئله نظارت استصوابی مسئله داشت.

اگر به فرض همه افراد اصلاح‌طلب هم تأیید صلاحیت می‌شدند، با توجه به این برزخ شدید بدنه جریان اصلاح‌طلبی که خود اصلاح‌طلبان هم به آن اذعان دارند، می‌توانستید رأی مردم را جذب کنید. الان مثلاً آقای روحانی به نظر شما از تهران رأی می‌آورد؟

تأیید می‌کردید رأی نمی‌آورد. شورای نگهبان از غصه رأی نیاورند من را رد صلاحیت کرده است؟

خب وقتی هم رأی نمی‌آورد، بازی را به هم می‌زنید، مگر سال ۱۳۹۸ اصلاح‌طلبان با سر فهرستی آقای مجید انصاری فهرست ندادند و شکست خوردند، اما شما همچنان می‌گویید که در انتخابات ۱۳۹۸ ما را رد صلاحیت کردند.

در ردهالیت‌های گسترده‌ای انجام شد، در ضمن علاوه بر نظارت استصوابی مسئله امید یا نایمندی مردم هم مهم است. وقتی مردم از فضای اجتماعی و سیاسی ناامید هستند، خب در انتخابات مشارکت نمی‌کنند. بله آقای انصاری بفرموده، اما مردم رغبتی به شرکت در انتخابات نداشتند. در رویداد انتخابات موضوع رقابت به شورای نگهبان مرتبط است، اما موضوع مشارکت مرتبط با فضای عمومی جامعه است، یعنی مردم اولاً ببینند که فرد مورد علاقه و سلیقه مورد علاقه‌شان در انتخابات هست یا خیر. موقعی که که نهادهای سخت‌نفر اصلاح‌طلب است و منی که دبیر کل یک حزب اصلاح‌طلب هستم، خبر ندارم. خب اشکال ندارد، دوستان زحمت بکشند جای ما هم فهرست بدهند.

خب با این تحلیلی که شما ارائه دادید، تقصیرات را بیشتر بر گردن شورای نگهبان انداختید. با این وصف بالاخره شما شورای نگهبان را نهاد مفیدی می‌دانید یا خیر؟

شورای نگهبان در قانون اساسی وجود دارد و فلسفه وجودی این نهاد لازم و درست است. همه کشورها شورای نگهبان ماندنی دارند. هیچ کجای دنیا هم نیست که نهادهای سخت‌نفر شورای نگهبان نداشته باشد. من زمانی رئیس گروه دوستی ایران و فرانسه بودم. جلسه‌ای در این کشور داشتیم، فرانسوی‌های حاضر در جلسه از من می‌پرسیدند شما که شورای نگهبان دارید، دیگر اصلاح‌طلبی چه معنایی دارد. من در پاسخ گفتم که شما هم شورای نگهبان دارید، با قاطعیت رد کردند. گفتم اگر من امروز در فرانسه کاندیدا بشوم و اعلام کنم یک نژاد پرست هستم، شما چه واکنشی نشان می‌دهید؟ گفتند شما را رد می‌کنیم. گفتم چه نهادی این کار را انجام می‌دهد، گفتند شورای دادگاه قانون اساسی، گفتم خب اسم‌ها فرق می‌کند و این همان شورای نگهبان ماست. می‌خواهم بگویم در دنیا هم این نهادها هستند اما اصولی بر آنها حاکم است. این ضوابط مشخص است. مثلاً بحث تابعیت مهم است. یک بخشی هم محتوایی است که بیشتر مربوط به احزاب است، اما اینجا شورای نگهبان

“

با تأکید می‌گویم که انتخابات و موضوع تشکیل پارلمان و مجلس از طریق آرای مستقیم مردم و در معنای کلان عزل و نصب مقامات با رأی مستقیم و غیرمستقیم مردم در جمهوری اسلامی ایران جزو مهم‌ترین دستاوردهای انقلاب اسلامی است. در واقع یکی از موضوعات مهم که ما را با نظام پهلوی متمایز می‌کند، همین مسئله انتخابات است. هیچ کس نمی تواند بگوید انتخابات قبل از انقلاب و بعد از انقلاب قابل مقایسه است

“

زمانی رئیس گروه دوستی ایران و فرانسه بودم. جلسه‌ای در این کشور داشتم. از من می‌پرسیدند شما که شورای نگهبان دارید، دیگر اصلاح‌طلبی چه معنایی دارد. من در پاسخ گفتم که شما هم شورای نگهبان دارید، با قاطعیت رد کردند. گفتم اگر من امروز در فرانسه کاندیدا بشوم و اعلام کنم یک نژاد پرست هستم، شما چه واکنشی نشان می‌دهید، گفتند شما را رد می‌کنیم. گفتم چه نهادی این کار را انجام می‌دهد، گفتند شورای دادگاه قانون اساسی. گفتم خب اسم‌ها فرق می‌کند و این همان شورای نگهبان ماست

“

در حال حاضر که زمان کمی به انتخابات باقی مانده است، بخشی از اصلاح‌طلبان در حال تلاش برای فهرست‌دادن هستند. گفتم به دنبال پیدا کردن افراد هستیم. در تلاش هستیم اگر تعداد کافی نبود، در کل کشور یک فهرست بدهییم و اگر افراد بودند، در هر شهری که به حد‌نصاب برسد، فهرست می‌دهیم، اما افراد بالاخره با شاخص‌های ما باید همخوانی داشته باشند. بقیه اصلاح‌طلبان هم انتخابات را تحریم نکرده‌اند

“

اصلاح‌طلبان که نمی‌توانند دنبال تحریم انتخابات باشند، ذات اصلاح‌طلبی و نواف اصلاح‌طلبان انتخابات گره خورده است. یک فرد و یک حزبی که کلیت یک جریان نیست. من کلیت جریان اصلاح‌طلبی را عرض می‌کنم. اصلاح‌طلبی نمی‌تواند با انتخابات فاصله داشته باشد. اصلاح‌طلبی و انتخابات رابطه مستقیم باهم دارند

“

باید به نحوی عمل می‌شد که از مجموعه کلان تفکرات در جامعه پنج حزب شکلی می‌گرفت، اما در کشور ما احزاب تبدیل به ستادهای انتخاباتی شدند، در حالی که حزب باید تلاش و کادرسازی کند و بتواند مدیریت کشور را به دست گیرد. در خیلی از کشورها حتی قوه قضایی هم به دست حزب پیروز اداره می‌شود تا احزاب بهانه‌ای برای کار نکردن نداشته باشند

